

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

DARE to Care: ДЕБАТНО ОБРАЗОВАЊЕ

Аутор: Ана Јанковић

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Овај пројекат је суфинансиран средствима Европске комисије. Ставови и садржај наставних планова су искључива одговорност њихових аутора и не одражавају ставове Европске комисије или организација које спроводе пројекат. Европска комисија није одговорна за било какве последице које произлазе из поновне употребе ове публикације.

DARE to Care: Дебатно образовање

О пројекту

Иницијатива 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Активизам за деполаризовану и снажну (отпорну) Европу') покренута је са циљем стварања простора за критички приступ учењу и дијалог усмерен на младе и њихов активизам у подручју савремених изазова као што су поларизација, радикализација, ментално здравље и кршења људских права. Образовни материјали DARE пројекта настоје да ојачају активно грађанство и европске вредности и да промовишу и оснажују гласове младих и њихов грађански ангажман.

За више информација посетите интернет страницу пројекта: www.depolarisation.eu

Теме

- 'DARE to Care' (игра речи, 'Усуди се да бринеш') тема - увид у мотивацију младе особе и њену преданост да волонтира за одређени циљ којим доприноси напретку заједнице;
- Дебата као додаток формалном образовању - друштвено користан рад младе особе кроз помагање студентима и средњошколцима да развију говорничке вештине и вештине аргументације, као и критичко мишљење.

Контекст

У многим земљама оквир традиционалног образовног система не ставља нагласак на развој критичког мишљења, јавног наступа и вештине аргументовања. Све наведене вештине су кључне за развој демократског друштва у којем су људи способни да изразе своје мишљење, критички процењују политику, да се сналазе на поларизованој медијској сцени и буду активни грађани.

Формална академска дебата је забавна, приступачна и укључива, углавном ваннаставна, вршњачка (равноправна, сарадничка) активност која развија све горе наведене кључне вештине, са нагласком на развој критичког мишљења.

Циљеви

- промовисање академске дебате као облика неформалног образовања;
- подизање свести о нужности развоја вештина као што су аргументовање и јавни наступ;
- стварање интересовања код ученика за учествовање у дебатним активностима.

Исходи учења

На крају часа ученици ће моћи да:

- разумеју и објасне шта је академска дебата;
- демонстрирају основне вештине аргументовања, кроз анализу туђих или артикулишући сопствене аргуменате.

Материјал и опрема

Лаптоп; пројектор; звучници; интернет/Wi-Fi; флипчарт блок са папирима и маркери за групни рад

Трајање

45 минута (један школски час)

Преглед активности на часу

Увод (5 минута)

На почетку часа ученици својим речима дефинишу појам дебате. Након тога, наставник пита ученике да ли могу да објасне шта није дебата. Док објашњавају, наставник подстиче ученике да своје дефиниције и објашњења поткрепе примерима из стварног живота.

Гледање кратког видео записа DARE to Care: Дебатно образовање (5 минута)

Прикажите видео запис ученицима: <https://depolarisation.eu/sr/dtc-s/>

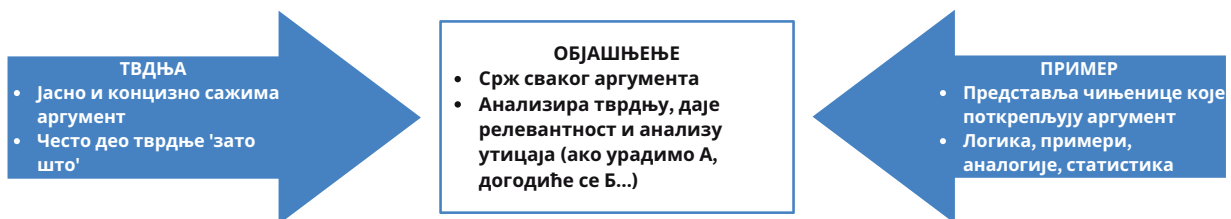
Кратка расправа о видео запису (15 минута)

Корисна питања за истраживање, разматрање и даље размишљање:

- Да ли сада можда желите да промените своје "шта дебата јесте/шта дебата није" дефиниције?
- Да ли мислите да је дебата важна? Која је њена релевантна улога у демократском друштву?
- Слободно отворите простор за питања ученика о видео запису који су управо погледали.

Кратко објашњење главних компоненти аргумента (5 минута)

Пре поделе у групе, наставник укратко објашњава главне компоненте доброг аргумента: тврдњу, објашњење и пример.

"За и Против" - Групни рад (20 минута)

Насумично поделите ученике у шест група (оптимално је 4 ученика по групи, али и више и мање долази у обзир, према потреби). Свака група добија један флипчарт папир и маркере за израду презентације.

Користите теме за дебату наведене на следећој страни (или осмислите своје). Свака група добија једну тему и има 10 минута да о њој расправи и осмисли по 1 аргумент који подржава тему и 1 који јој се противи. Сваки аргумент треба да има развијену структуру као што је горе описано (тврдња, објашњење и пример).

Свака група презентује своје резултате (2 минута по групи), а остатак разреда доприноси питањима, предлозима, запажањима и примедбама.

Примери дебатних тема (тврдње за расправу) - слободно додајте и неке ваше:

- COVID-19 вакцинација треба да буде обавезна
- Друштвене мреже не би требало да буду бесплатне
- Савремена књижевност (нпр. Хари Потер, Господар прстенова, Игра престола) би требало да замени класичну књижевност (нпр. Ромео и Јулија, Ана Карењина, Божанска комедија) у школском наставном плану и програму
- Постизање еколошких циљева помоћу насилног активизма је оправдано
- Школске униформе би требало да буду обавезне
- Еутаназија треба да буде легализована
- Марихуана треба да буде легализована
- Тестирање производа на животињама треба да буде забрањено
- Друштвене мреже штете менталном здрављу

Извори

- Пројекат DARE, наставни планови, додатни материјали и видео записи који се налазе на интернет страници пројекта: www.depolarisation.eu или www.resilienteuropa.eu
- Више тема и упутства за дебату можете пронаћи на интернет страници: International Debate Education Association (IDEA): <https://idebate.net/>

Адаптација активности за наставу на даљину

Све активности ове лекције се могу у потпуности спровести у облику онлајн расправе у разреду, без групног рада, кроз дебату целог разреда о једној од тема.

Оцењивање и евалуација

Уместо оцењивања саме вештине дебатовања (јер би то било преурањено након једног искуства дебате у учионици), предлажемо групну вежбу саморефлексије као облик оцењивања. Седите са свима у круг и направите усмену евалуацију искуства дебате у разреду. Позовите сваког ученика да каже како се осећао током дебате, шта му је било занимљиво, а шта тешко и да ли жели да настави да се бави дебатом.

Идеје за домаћи задатак

- Поделите ученике у групе по двоје и свакој групи дајте једну тему/тврдњу за расправљање. Ученици прво треба да истраже тему, а након тога једна особа пише три аргумента са развијеном структуром за ЗА, а друга за ПРОТИВ.
- Сваки ученик може да одабере тему која му се чини занимљивом или око које је страствен и припрема 5-минутни уверљиви говор у којем аргументује своје мишљење пред осталим ученицима. (Иако је ово индивидуални задатак, да је реч о групној дебати, ово би био уводни говор, тј. говор премијера.) Након одржаног говора, остали ученици и наставник могу да затраже додатне информације или да поставе питање, покушавајући тако да разоткрију слабости у аргументацији. Ученик треба да одговори на ова питања на лицу места.